

Lidt litteratur

til Knud Prange: Hvordan fører man en bondeslægt tilbage til 1400-tallet?

Når man arbejder med slægtshistorie forud for kirkebøgerne (dvs. før ca. 1650) må man bruge både genealogiske og lokalhistoriske metoder (+ måske lidt viden om bomærker, heraldik og navnehistorie). Foruden de "normale" slægtshistoriske kilder kan man også få behov for mere almindelige historiske kilder, så det er ikke muligt at lave en blot nogenlunde udførlig litteraturliste.

Der findes imidlertid to gode vejledninger:

Thelma Jexlev: Hvorledes kan man følge sin slægts eller sin gårds historie bagud fra Christian 5.s matrikel? (Personalhistorisk Tidsskrift 16. række, bind 6, 1978, s. 121-29) og

Svend Aakjær: Dansk landsbyhistorie 1844-1600 (Fortid og Nutid bind 4, 1923, s. 147-63; genoptrykt i: Lokalhistorie - Rigshistorie, 1966).

Begge disse artikler er forsynet med gode litteraturhenvisninger. Den første behandler: kirkebøger, matrikler, amtsregnskaber, lensregnskaber, tingbøger, cancellibreve, privatarkiver, godsarkiver og lokalarkiver og den sidste yderligere en række lokalhistoriske kilder.

En vigtig kilde er de breve (dvs. aktstykker, ofte om arvesager og jordoverdragelser) der er bevaret fra middelalderen og 1500-tallet. Den vigtigste udgave er:

Repertorium Diplomaticum... = Fortegnelse over Danmarks Breve fra Middelalderen (frem til 1513). 13 bind. Med (ufuldstændige) sted- og personregistre. Kaldes *Repertoriet*.

Trykte breve refereres i uddrag og i kronologisk rækkefølge i: Regesta Diplomatica... = Fortegnelse over trykte breve til 1660. 7 bind, 1847-1907. Det har ingen registre. Kaldes *Regesta*.

Den fuldstændige brevudgave, *Diplomatariet*, (i oversættelse udgivet under titlen Danmarks Riges Breve) er kun nået til 1400. Der er registre til de enkelte bind. For årene 1401-12 foreligger en elektronisk udgave af brevene på originalsproget på nettet (www.diplomatarium.dk) - der arbejdes på en tilsvarende udgave af oversættelsen.

En lang række breve frem til ca. 1600 findes refereret i *Ældste Danske Arkivregistraturer* (5 bind med registre).

Desuden findes der en række specielle *brevudgaver*: Eline Gøyes Jordebog, Dueholms Diplomatarium, Gamle jyske Tingsvidner m.fl.

For ikke så almindelige navne kan man have stor glæde af det alfabetisk ordnede værk: *Danmarks gamle Personnavne* som har et væld af henvisninger til originale kilder.

En oversigt over arkivlitteratur mm. findes dels i *Bruhn, Prange, Mourier*: Vejledning i lokalhistorie, 1985 og *Knud Prange*: Lokal Historie, 1989